

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Rok XIV: 2016

Nr 11 (464)

Data odczytu: 30.03.2016 r.

Data wydania: 30.03.2016 r.

=====

1021. spotkanie

Czesław Tomczak

55 lat Wojskowych Zakładów Ubrojenia w Grudziądzu

Wojskowe Zakłady Ubrojenia S.A. są firmą profesjonalną, wspierającą polską myśl techniczną, promując rozwój nowych technologii i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w technice raketowej Sił Zbrojnych. Osiągnięcia Zakładu w tym zakresie spotkały się z wysokim uznaniem wśród polskich inżynierów i naukowców oraz międzynarodowych ekspertów i specjalistów wojskowych. Zakład jest między innymi sześciokrotnym laureatem Nagrody DEFENDER, która przyznawana jest za wyróżniające rozwiązania techniczne w zakresie modernizacji, remontów i produkcji raketowej techniki obronnej.

Zakład osiągnął znaczącą pozycję w międzynarodowej grupie przedsiębiorstw modernizujących uzbrojenie raketowe i jest jednym z przodujących na rynku europejskim w zakresie remontów przeciwlotniczych zestawów raketowych. Stanowi to dobrą perspektywę dla Zakładu i możliwość dalszego rozwoju na międzynarodowym rynku zbrojeniowym.

Wojskowe Zakłady Ubrojenia w Grudziądzu.

Niniejsza publikacja powstała dla uczczenia 55-rocznicy powstania Wojskowych Zakładów Uzbrojenia jak również oddania szacunku wszystkim pilotom, którzy stanowili podwaliny naszego lotnictwa i upamiętnienia tradycji Dęblińskiej Szkoły Orląt, która powstała w obiektach i na terenie dzisiaj zajmowanym przez Spółkę. Publikacja jest oddaniem czci wszystkim tym, którzy budowali tę firmę i poświęcili jej większość zawodowego życia.

Powstanie pierwszych obiektów znajdujących się na terenie Wojskowych Zakładów Uzbrojenia datuje się na 1913 rok. W tym czasie Niemcy wybudowali tutaj lotnisko wraz z całą infrastrukturą. Większość z tych budowli przetrwała do dnia dzisiejszego.

W styczniu 1920 roku po odzyskaniu niepodległości, grudziądzkie lotnisko przejęte zostało przez Dywizję Pomorską dowodzoną przez gen. Józefa Hallera. Jesienią w tym samym roku na lotnisko przybyły pierwsze jednostki – 1 Ruchomy Park Lotniczy, 14 Eskadra Wywiadowcza oraz 18 Eskadra Myśliwska i od tego momentu i w tym miejscu rozpoczął się okres tworzenia polskiego lotnictwa. W roku 1921 na terenie lotniska utworzono Wyższą Szkołę Pilotów. W listopadzie 1925 roku utworzono Oficerską Szkołę Lotnictwa, której zadaniem było kształcenie od podstaw pilotów dla potrzeb lotnictwa wojskowego. Szkoła ta stała się kuźnią młodych kadr i załącznikiem przyszłej słynnej „Szkoły Orląt” w Dęblinie. Została ona przeniesiona w kwietniu 1927 roku do Dębłina, a na lotnisku w lutym 1928 roku utworzono Lotniczą Szkołę Strzelania i Bombardowania. Do szczególnie znanych pilotów, którzy ukończyli szkoły, mające tutaj swą siedzibę należeli między innymi: Bolesław Orliński, Stanisław Skalski i Franciszek Żwirko.

Podczas drugiej wojny światowej w tutejszych obiektach Niemcy umieścili zakłady lotnicze, gdzie remontowano samoloty bojowe. Lotnisko wraz z zapleczem zostało przejęte po wyzwoleniu w dniu 6 marca 1945 roku przez Armię Radziecką.

Po odejściu Rosjan, w 1950 roku obiekty przejęła 12 Samodzielna Brygada Obsługi Lotnisk oraz Wojskowe Zakłady Naprawcze. Zadaniem zakładów był remont sprzętu inżynieryjno-budowlanego dla potrzeb wojska. Wojskowe Zakłady Naprawcze zostały w 1959 roku przeniesione do Elbląga.

Dnia 31 sierpnia 1960 roku powołana została rozkazem Ministra Obrony Narodowej jednostka wojskowa JW 3877 o tajnej nazwie 2 Wojskowe Zakłady Uzbrojenia.

Lata 1963-1965 to okres kształtowania profilu remontowego Zakładu oraz jego intensywnego rozwoju. Wdrożono w tym czasie procesy remontów urządzeń naziemnych rakiet operacyjno-taktycznych i urządzeń towarzyszących.

W 1966 roku rozszerzono asortyment remontowanego sprzętu o przeciwlotniczy zestaw rakietowy Nawa, radiolokacyjną stację sondowania wiatru RWZ-1 i szereg elektrowni polowych do zasilania przeciwczołgowych zestawów rakietowych.

W 1967 roku uruchomiono remont wyrzutni rakiet taktycznych 2P16 oraz

zestawu Dwina.

W styczniu 1968 roku, zarządzeniem MON z dnia 10.10.1967 r. Zakład przeszedł na własny rozrachunek gospodarczy i zmienił nazwę na Wojskowe Zakłady Uzbrojenia Grudziądz. Zakład jako przedsiębiorstwo państwowe podlegał Ministrowi Obrony Narodowej.

Lata siedemdziesiąte ubiegłego wieku to okres burzliwego rozwoju przedsiębiorstwa, z udanymi wdrożeniami własnych opracowań.

W 1973 roku uruchomiono remont przeciwlotniczego zestawu raketowego Wołchow, a w 1976 roku przeciwczołgowego zestawu raketowego S-125 Newa i rakiety przeciwlotniczej 5W27. Już w 1973 roku wyodrębniono zespół 3 pracowników, który stał się załącznikiem utworzonego w 1978 roku w przedsiębiorstwie Działu badawczo-rozwojowego. W ramach programów rządowych oraz własnych powstały wówczas m.in.: modułowe zasilacze do zestawów laserowych, laserowy symulator strzelań czołgowych, artyleryjski dalmierz laserowy, urządzenia sterujące systemem ogrzewania autobusów, elektroniczne systemy sygnalizacji włamania i napadu do ochrony banków oraz wiele innych. Warto powiedzieć, że już w 1979 roku sprowadzono do przedsiębiorstwa pierwszy mikroprocesor Intel 8080. Lata osiemdziesiąte to kolejny okres nowych uruchomień i inwestycji.

W 1980 roku uruchomiono remont wyrzutni raket 9P31M, przeciwlotniczej rakiety 20DSU, dystrybutora paliwa ZAK-21CTW, dystrybutorów paliwa 5Ł22A i powietrza 9G22M oraz naczepy transportowej 8T137M.

W 1981 roku uruchomiono remont stacji zakłóceń radiowych R-325M i rozrusznika samolotowego APA4.

W dniu 15 kwietnia 1982 roku, Zarządzeniem Ministra Obrony Narodowej zmieniono nazwę Zakładu na Wojskowe Zakłady Uzbrojenia nr 2, która obowiązywała do dnia 30.06.2008 roku.

W 1983 roku zakończono budowę kompleksu „elektroniki” o łącznej powierzchni 10980m², a w 1986 roku galwanizernię.

W 1984 roku WZU zostały uhonorowane Orderem Sztandaru Pracy III klasy za wyniki techniczne i ekonomiczne oraz rolę w umacnianiu potencjału gospodarczego i obronnego kraju.

W 1986 roku uruchomiono remont przeciwlotniczego zestawu raketowego 2K12 KUB. W związku z tymi technologiami WZU rozpoczęło obsługę remontową tego sprzętu będącego na wyposażeniu armii państw Układu Warszawskiego.

Początki lat dziewięćdziesiątych w zakresie remontów techniki wojskowej, to jeden z najtrudniejszych okresów dla Zakładu. Gwałtownie zmniejszyła się ilość sprzętu kierowanego do remontów, co spowodowało konieczność przeprowadzenia zmian organizacyjnych i zmniejszenie stanu ilościowego załogi. Jednocześnie z rozpadem Układu Warszawskiego zerwane zostały dotychczasowe więzy w zakresie

zakupów technologii remontowych na urządzenia i sprzęt dotychczas nie naprawiany w Polsce. Należy przy tym podkreślić, że przychody przedsiębiorstwa z tytułu eksportu szacowane były na ok. 80%, a zamówienia z wojska stanowiły przy tym 20% całkowitych przychodów przedsiębiorstwa.

O 1992 roku WZU zaczęły inwestować nieomal cały swój zysk w badania i rozwój, nowe technologie i kadr o najwyższych kwalifikacjach. Podjęły wówczas zamierzenie gruntownej modernizacji i udoskonalenia techniczno-taktycznego postradzieckiego uzbrojenia raketowego, we własnym Ośrodku Badawczo-Rozwojowym w oparciu o swój potencjał intelektualny, własne konstrukcje i międzynarodową kooperację. Tak powstały znakomite opracowania do przeciwlotniczych zestawów raketowych:

- w latach 1998-2002 – opracowanie i wdrożenie modernizacji przeciwlotniczego zestawu raketowego dalekiego zasięgu S-200WE (SA-5);
- w roku 1999 – opracowanie i wdrożenie modernizacji przeciwlotniczego zestawu raketowego 2K12KUB (SA-6);
- 2000 rok to opracowanie i wdrożenie modernizacji przeciwlotniczego raketowego wozu bojowego OSA. Zakres przeprowadzonej przez Zakład modernizacji jest tak znaczny, że wóz został „ochrzczony” przez międzynarodowych ekspertów i specjalistów wojskowych jako „OSA III generacji”.

Już dzisiaj można stwierdzić, że w stosunku do zainwestowanych środków, efekty modernizacji zestawów są imponujące, a uzyskany przyrost możliwości bojowych, stawia je pod względem charakterystyk techniczno-taktycznych wśród sprzętu nowszej generacji. Wszystkie te opracowania zostały przebadane, wdrożone i odbywają regularne strzelania na polskim poligonie raketowym. Są wielokrotnie wyróżniane i sprzedawane dla polskich sił zbrojnych oraz w ramach międzynarodowych przetargów dla armii międzynarodowych.

Od 2001 roku do chwili obecnej Zakład opracowuje i wdraża kolejne nowoczesne rozwiązania techniczne dotyczące produkcji w zakresie techniki raketowej, z których należy wymienić m.in.: głowie optoelektroniczne z kamerą termowizyjną, telewizyjną i dalmierzem laserowym, cyfrowe wskaźniki zastępujące dotychczas stosowane wskaźniki analogowe oraz integrację uzbrojenia i sprzętu wojskowego z wielozadaniowym pojazdem typu HUMVEE.

1998 rok to opracowanie pierwszego w Polsce optoelektronicznego celownika dla przeciwlotniczego zestawu raketowego 2K12 KUB z wykorzystaniem modułu kamery termowizyjnej oraz cyfrowej kamery telewizyjnej.

Począwszy od 200 roku UWZ nawiązują współpracę z przedsiębiorstwami zagranicznymi, która dotyczy przede wszystkim kooperacji o najwyższym światowym standardzie technicznym. Wśród nich należy wymienić koncerny przodujące w produkcji techniki uzbrojenia najnowszej generacji m.in. z USA, Szwecji, Francji, Danii i Niemiec.

W listopadzie 2001 roku w wyniku wygrania międzynarodowego przetargu

WZU zawarły wieloletni kontrakt z Biurem Zakupów i Inwestycji na Rzecz Bezpieczeństwa Ministerstwa Obrony Węgier na modernizację i remont węgierskiej baterii obrony przeciwlotniczej. WZU sprzedały armii węgierskiej pełną i kompleksową modernizację czterech stacji 1S91M2 zestawu 2K12 KUB wraz z systemem pasywnego rozpoznania i aktywnej identyfikacji celów IFF „swój – obcy” MOD 4.

W czerwcu 2005 roku na polskim poligonie raketowym 12 Rakietowa Brygada Armii Węgierskiej wykonała zakończone pełnym sukcesem strzelania taktyczne ze zmodernizowanych przez WZU zestawów. Strzelania obserwowane były przez Ministra Obrony Narodowej Węgier i ówczesnego Wiceministra Obrony Narodowej RP Bogdana Klicha. Zgodnie z raportem węgierskich ekspertów technicznych, wykonanym po badaniach i trzykrotnych strzelaniach zmodernizowane przez WZU zestawy KUB pracują niezawodnie, skuteczniej niż przed modernizacją i bez jakichkolwiek usterek technicznych. Według opinii Ministerstwa Obrony Narodowej Węgier udana modernizacja zestawu KUB umożliwiła dostosowanie przeciwlotniczego systemu obrony Węgier do aktualnych wymagań międzynarodowych i standardów natowskich. Znaczną część wpływów z kontraktu węgierskiego przeznaczono na rozwój Ośrodka Badawczo-Rozwojowego.

2002 rok to opracowanie pierwszego w Polsce systemu identyfikacji NATO „Swój – obcy” IFF MARK XII mod 4 zintegrowanego na przeciwlotniczym zestawie raketowym 2K12 KUB.

2004 rok – wykonanie pierwszych w Polsce testów identyfikacji NATO „swój – obcy” IFF MARK XII mod 4 z aktywnymi aktualnymi kodami kryptograficznymi NATO na przeciwlotniczym zestawie raketowym 2K12 KUB.

W 2005 roku w wyniku kolejnego międzynarodowego przetargu WZU zawarły kontrakt tym razem z Armią Niemiecką dotyczący modernizacji i remontu przeciwlotniczego zestawu raketowego 2K12 KUB. Realizacja modernizacji zestawu została zakończona przeprowadzeniem badań na polskim poligonie raketowym z użyciem samolotów Niemieckich Sił Powietrznych. Pozytywny wynik badań po modernizacji skutkowało kolejnymi kontraktami dla Bundeswehry zarówno zestawów KUB jak i OSA.

W lipcu 2007 roku w wyniku przeprowadzonych testów i badań na polskim poligonie WZU uzyskały amerykański certyfikat Departamentu Obrony Stanów Zjednoczonych potwierdzający interoperacyjność z systemem identyfikacji NATO MARK II na poziomie platformy na zmodernizowany zestaw SA-6 KUB oraz zmodernizowany zestaw SA-8, OSA zintegrowany z produkowanym przez WZU systemem IFF (SIC-11/12). Warto w tym miejscu przytoczyć, że Wojskowe Zakłady Uzbrojenia S.A. jako jedyne dokonały pełnej implementacji najnowszych technologii kryptograficznych dla działań bojowych wykorzystywanych aktualnie w NATO na postradzieckich systemach raketowych dokumentując ten fakt uzyskanym amerykańskim certyfikatem, czym nie może wykazać się żadna inna firma w odniesieniu światowym. Tym sposobem zmodernizowane przez Wojskowe Zakłady Uzbrojenia S.A. zestawy uzyskały pełną wiarygodność do wspólnych

działań w systemach obrony przeciwlotniczej NATO.

2005 rok to opracowanie inteligentnej miny zdalnego rażenia do niszczenia śmigłowców i obiektów niskolejących IMZR-11, która została wyróżniona przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W tym samym 2005 roku WZU uruchamiają program – dostosowanie rakiet najnowocześniejszego typu do przeciwlotniczych zestawów rakietowych i podpisują umowę o pomocy technicznej TAA z międzynarodowym koncernem Raytheon na integrację rakiet Amramm z zestawem KUB. Nawiązana współpraca z koncernem Raytheon to współpraca na równorzędnym partnerskim poziomie.

Następnie w 2007 roku opracowano modernizację PRWB 9A33BM OSA (SA-8) dla Armii Niemieckiej, uruchomiono program integracji rakiet SEASPARROW RIM-7 produkcji Raytheon ze zmodernizowaną wyrzutnią 2P25-P przeciwlotniczego zestawu rakietowego 2K12 KUB (SA-6), której pierwsza prezentacja jako demonstratora technologii nastąpiła podczas XV Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Kielcach.

W 2008 roku konsekwencją wygrania kolejnego międzynarodowego przetargu jest zawarcie kontraktu z Królewskimi Siłami Powietrznymi Wielkiej Brytanii na modernizację i remont przeciwlotniczych zestawów rakietowych SA-6. 2008 rok to również udział zmodernizowanej w WZU stacji wykrywania i naprowadzania rakiet z zestawu 2K12 KUB w ćwiczeniach ELITE 2008 na poligonie walki radioelektronicznej w Niemczech oraz prezentacja w czasie konferencji organizowanej przez Departament Obrony USA US DoD AIMS w San Antonio, w USA opracowanego, w WZU pasywnego celownika optoelektronicznego zintegrowanego z systemem identyfikacji NATO „Swoj – obcy” IFF MARK XII.

W tym samym roku WZU opracowały modernizację SSWN 1S91M z przr 2K12 KUB (SA-6) dla Armii Niemieckiej oraz demonstrator technologii Mobilnego Zintegrowanego Systemu Rozpoznawania Pola Walki SRPW-12 na wielozadaniowym pojeździe typu M1025A2 HUMVEE, który prezentowany był na XVI MSPO w Kielcach.

W 2009 roku na Centralnym Poligonie Sił Powietrznych w Ustce zmodernizowane w WZU pasywne celowniki termowizyjne zamontowane na Przeciwlotniczych Rakietowych Wozach Bojowych OSA (obraz w czasie rzeczywistym obserwowany był na monitorach przez Dowództwo Wojsk Lądowych i obserwatorów ćwiczeń) jako jedyne wykryły niezidentyfikowany statek powietrzny w czasie strzelań bojowych. 2009 rok to również opracowanie modernizacji SSWN 1S91M z przr 2K12 KUB (SA-6) dla Królewskich Sił Powietrznych RAF UK, opracowanie bloków zobrazowania z rejestracją informacji wizyjnej na dyskach twardej. W 2009 roku WZU za opracowanie głowicy optoelektronicznej GOE01 otrzymały nagrodę Defender – przyznawaną podczas Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego za wyróżniające rozwiązania techniczne.

W 2010 roku podpisano porozumienie pomiędzy WZU a Ministerstwem

Obrony Armenii o współpracy w zakresie modernizacji armeńskich przeciwlotniczych zestawów raketowych 9K33 OSA. Nawiązano współpracę z Biurem Zakupów Materiałowych Ministerstwa Obrony Szwecji (FMV) dotyczącą przygotowania i obsługi sprzętu przeciwlotniczego na poligonie testowym Vidsel, a rok później wdrożono system akwizycji danych i współpracy z systemem dowodzenia poligonu. Rok 2010 to rok intensywnych działań WZU między innymi nad prototypem Łażni polowej w kontenerze NEPTUN 1.

W 2011 roku uruchomiono technologię remontu poczwórnej samobieżnej armaty przeciwlotniczej ZSU 23-4 SZYŁKA, nawiązano współpracę z Siłami Powietrznymi USA USAF w zakresie remontów i modernizacji przeciwlotniczego sprzętu raketowego znajdującego się w bazach USA.

2012 rok to uruchomienie programu integracji rakiet ESSM RIM-162 w kontenerach startowych, ze zmodernizowaną wyrzutnią 2P23-P przeciwlotnicznego zestawu raketowego 2K12 KUB (SA-6), opracowanie Symulatora Zagrożenia Trenażera PELIKAN na bazie ZSU-23-4 SZYŁKA oraz ich prezentacja na MSPO w Kielcach.

2013 rok to rok działań ukierunkowanych na opracowanie Systemu Analizy i Akwizycji Danych dla zmodernizowanego PRWB 9A33BM OSA-P i wykonanie testów poligonowych oraz analizy toru lotu rakiet na poligonie CPSP Ustka, wdrożenie systemu identyfikacji swój – obcy IFF z interogatorem IM 57 oraz zmodyfikowanym oprogramowaniem dla Armii Niemieckiej. Przy współpracy z firmą Thales opracowano demonstrator wyrzutni kołowej z kontenerami startowymi rakiet ESSM RIM-162 i radar z elektronicznie sterowaną wiązką przeznaczonego do naprowadzania rakiety ESSM RIM-162 jak również opracowano Prototyp Pralni polowej w kontenerze NEPTUN 2.

W 2014 roku WZU opracował modernizację PRWB 9A33BM (SA-8) dla Królewskich Sił Powietrznych RAF UK oraz system Data Taps dla (SA-8) przeznaczony do współpracy z systemem dowodzenia na poligonie RAF. W tym samym roku opracowano modernizację SA-8 dla Niemieckich Sił Zbrojnych oraz ukończono opracowanie – prezentowanego na MPSO w Kielcach – demonstratora technologii Systemu pasywnej obserwacji przestrzeni pola walki na pojeździe HUMVEE. Specjaliści WZU opracowali partię próbną Łażni polowej w kontenerze NEPTUN 1.

W dniu 8 października 2014 roku Wojskowe Zakłady Uzbrojenia S.A. podpisały List Intencyjny z Raytheon Company o współpracy przemysłowej mającej na celu przygotowanie Systemu Obrony Rakietowej oraz Powietrznej Średniego Zasięgu „Wisła” a bazie systemu PATRIOT.

W dniu 22 grudnia 2014 roku MBDA i Thales podpisały Listy Intencyjne w Wojskowych Zakładach Uzbrojenia S.A., przyznając polskiemu przemysłowi pełną autonomię w zakresie produkcji i obsługi Wyrzutni Rakiet i Wozu Załadowczo-Transportowego, jak również odpowiedzialność systemową za ogólną obsługę programu obrony przeciwlotniczej i przeciwraketowej średniego zasięgu

„Wisła”. Umowy dotyczą produkcji w WZU kompletnej wyrzutni i samochodów transportowo-załadowniczych dla rakiet ASTER 30 oraz realizacji przez WZU Zintegrowanego Systemu Logistycznego dotyczącego serwisowania zestawu raketowego SAMP/T przez cały okres eksploatacji.

Od stycznia 2015 roku WZU są członkiem Stowarzyszenia Armii Stanów Zjednoczonych „Association of the United States Army”.

Zestaw raketowy KUB 2K12 (SA-6).

Fot. WZU Grudziądz

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisch, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz H. Rygielski.